

Dosarul nr. 2r-51/23

2-21130645-01-2r-25012023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru, Judecător - M. Alexei

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău, Judecători – A. Malîi, V. Cotorobai, A. Braga

D E C I Z I E

15 februarie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, Judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Maria Ghervas

examinând recursul declarat de Cojuhari Iulian,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Raciula Valeriu către Cojuhari Iulian cu privire la încasarea datoriei, a dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierilor Curții de Apel Chișinău din 20 septembrie 2022, 10 noiembrie 2022, 29 noiembrie 2022 și 22 decembrie 2022, prin care nu s-a dat curs cererii de apel, s-a respins cererea de scutire de la plata taxei de stat și, respectiv s-a restituit apelul declarat de Cojuhari Iulian, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 06 iunie 2022,

c o n s t a t ă :

La 01 septembrie 2021, Raciula Valeriu a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Cojuhari Iulian cu privire la încasarea datoriei în mărime de 65 000 Euro, a dobânzii de întârziere în mărime de 1576,74 Euro și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 14 septembrie 2021, s-a admis cererea reclamantului Raciula Valeriu cu privire la asigurarea acțiunii.

S-a aplicat sechestrul asupra mijloacelor financiare, bunurilor mobile și imobile ale lui Cojuhari Iulian, inclusiv asupra celor care se află la alte persoane, în limita valorii acțiunii în mărime de 1 388 184, 95 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 06 iunie 2022, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Raciula Valeriu.

S-au încasat de la Cojuhari Iulian în beneficiul lui Raciula Valeriu datoria în sumă de 65 000 Euro, rezultată din recipisa din 23 decembrie 2019, și dobânda de întârziere în sumă de 7 593, 34 Euro, pentru perioada 02 iunie 2021 - 02 iunie 2022, echivalent în lei moldovenești conform cursului BNM la ziua executării hotărârii.

S-a încasat de la Cojuhari Iulian în beneficiul lui Raciula Valeriu suma de 25 000 lei, cu titlu de taxă de stat.

S-au menținut măsurile de asigurare a acțiunii aplicate prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 14 septembrie 2021, până la executarea hotărârii.

La 06 iulie 2022, Cojuhari Iulian a declarat apel împotriva hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Centru, din 06 iunie 2022.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 20 septembrie 2022, nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Cojuhari Iulian și s-a acordat apelantului un termen de 10 zile, din momentul recepționării încheierii, pentru lichidarea neajunsurilor și anume prezentarea cererii de apel motivate și achitarea taxei de stat în mărime de 18 750 lei.

La 19 octombrie 2022, Cojuhari Iulian a depus cerere de apel motivată și, totodată, a solicitat scutirea de la plata taxei de stat.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 20 septembrie 2022 s-a respins cererea cu privire la scutirea de la plata taxei de stat, nu s-a dat curs cererii de apel și s-a acordat apelantului un termen de 15 zile, din momentul recepționării încheierii, pentru înlăturarea neajunsurilor.

La 03 noiembrie 2022, Cojuhari Iulian a depus repetat o cerere cu privire la scutirea de la plata taxei de stat.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2022, s-a admis parțial cererea privind scutirea de la plata taxei de stat și, respectiv, a fost scutit apelantul Cojuhari Iulian de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de apel în cuantum de 50% din suma ce urmează a fi achitată, acordându-i-se un termen de 10 zile din momentul recepționării încheierii pentru a prezenta dovada achitării taxei de stat în mărime de 9 375 lei.

La 25 noiembrie 2022, Cojuhari Iulian a depus o cerere cu privire la scutirea integrală de la plata taxei de stat.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 29 noiembrie 2022, s-a respins cererea cu privire la scutirea de la plata taxei de stat înaintată de Cojuhari Iulian, nu s-a dat curs cererii de apel și s-a acordat apelantului un termen de 5 zile, din momentul recepționării încheierii, pentru înlăturarea neajunsurilor statuate.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 22 decembrie 2022, cererea de apel depusă de Cojuhari Iulian, împotriva hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 06 iunie 2022, a fost restituită, în temeiul art.369 alin.(1) lit.a) din Codul de procedură civilă.

La 06 ianuarie 2023, a fost înregistrat recursul declarat de Cojuhari Iulian împotriva încheierilor Curții de Apel Chișinău din 20 septembrie 2022, 10 noiembrie 2022, 29 noiembrie 2022 și 22 decembrie 2022.

În motivarea cererii de recurs, reiterând dispozițiile normelor naționale cu privire la scutirea de la plata taxei de stat și a normelor internaționale cu privire la accesul liber la justiție, Cojuhari Iulian a indicat că, instanța de apel nu a elucidat pe deplin circumstanțele care permit scutirea integrală a apelantului de la plata taxei de stat.

Mai mult ca atât, recurentul consideră că prin acțiunile instanței de apel i-a fost îngădit accesul liber la justiție, în condițiile în care, la materialele cauzei, au fost prezentate probe care demonstrează situația materială dificilă în care se află.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Potrivit materialelor cauzei, încheierea Curții de Apel Chișinău din 22 decembrie 2022, a fost expedită reprezentantului apelantului, la 26 decembrie 2022. (f.d.13 vol.173)

Astfel, Colegiul civil consideră că recursul lui Cojuhari Iulian, depus la 06 ianuarie 2023, este în termen.

Studiind materialele dosarului, în raport cu temeiurile invocate în cererea de recurs și prevederile legale aplicabile la caz, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Cojuhari

Iulian, este neîntemeiat și necesită a fi respins din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

În conformitate cu art. 428 din Codul de procedură civilă, decizia instanței de recurs, emisă după examinarea recursului împotriva încheierii, rămâne irevocabilă din momentul emiterii. Decizia se plasează pe pagina web a instanței la data emiterii. Copia deciziei se remite părților în termen de 5 zile de la data emiterii.

În speță se constată că, Cojuhari Iulian a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 06 iunie 2022.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 20 septembrie 2022, nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Cojuhari Iulian și s-a acordat apelantului un termen de 10 zile, din momentul recepționării încheierii, pentru lichidarea neajunsurilor și anume prezentarea cererii de apel motivate și achitarea taxei de stat în mărime de 18 750 lei.

La 19 octombrie 2022, Cojuhari Iulian a depus cerere de apel motivată și totodată a solicitat scutirea de la plata taxei de stat.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 20 septembrie 2022 s-a respins cererea cu privire la scutirea de la plata taxei de stat, nu s-a dat curs cererii de apel și s-a acordat apelantului un termen de 15 zile, din momentul recepționării încheierii, pentru înlăturarea neajunsurilor.

La 03 noiembrie 2022, Cojuhari Iulian a depus repetat o cerere cu privire la scutirea de la plata taxei de stat.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2022, s-a admis parțial cererea privind scutirea de la plata taxei de stat și, respectiv, a fost scutit apelantul Cojuhari Iulian de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de apel în cuantum de 50% din suma ce urmează a fi achitată, acordându-i-se un termen de 10 zile din momentul recepționării încheierii pentru a prezenta dovada achitării taxei de stat în mărime de 9 375 lei.

La 25 noiembrie 2022, Cojuhari Iulian a depus o cerere cu privire la scutirea integrală de la plata taxei de stat.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 29 noiembrie 2022, s-a respins cererea cu privire la scutirea de la plata taxei de stat înaintată de Cojuhari Iulian, nu s-a dat curs cererii de apel și s-a acordat apelantului un termen de 5 zile, din momentul recepționării încheierii, pentru înlăturarea neajunsurilor statuate.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 22 decembrie 2022, cererea de apel depusă de Cojuhari Iulian, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 06 iunie 2022, a fost restituită, în temeiul art.369 alin.(1) lit.a) din Codul de procedură civilă.

Analiza situației de fapt și de drept atestă faptul că actele de discreție ale Curții de Apel Chișinău în privința scutirii de la plata taxei de stat și, respectiv, în privința restituirii cererea de apel, sunt întemeiate.

Cu referire la normele ce ghidează procedura punerii pe rol a cererii de apel, instanța de recurs menționează că, potrivit art. 368 alin. (1) din Codul de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

De asemenea, conform art. 3 alin. (1) lit. a) și lit. j) al Legii taxei de stat nr.1216-XII din 03 decembrie 1992, pentru cererile de chemare în judecată privitor la litigiile cu

caracter patrimonial, taxa de stat se stabilește în cuantumul 3% din valoarea acțiunii sau suma încasată, dar nu mai puțin de 150 lei și nu mai mult de 25000 lei de la persoanele fizice și nu mai puțin de 270 lei și nu mult de 50000 lei de la persoanele juridice, iar pentru cererile de apel împotriva hotărârilor instanțelor judecătorești taxa de stat se stabilește în mărime de 75% din taxa ce urmează a fi plătită la depunerea cererii de chemare în judecată.

Astfel, prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 20 septembrie 2022, Cojuhari Iulian a fost obligat să prezinte cererea de apel motivată și dovada achitării taxei de stat în mărime de 18 750 lei.

Cu referire la argumentele recurentului în privința scutirii de la plata taxei de stat, Colegiul civil remarcă faptul că, în conformitate cu prevederile art.(4) al Legii taxei de stat nr.1216-XII din 03 decembrie 1992, în cazurile prevăzute de lege, la cerere, judecătorul sau instanța judecătorească, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, este în drept să elibereze, complet sau parțial, de plata taxei de stat persoanele fizice și juridice, precum și să eșaloneze sau să amâne achitarea taxei de stat.

Suplimentar, potrivit art.85 alin.(4) din Codul de procedură civilă, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică este scutită de către judecător (de către instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

De asemenea, potrivit art.118 alin.(1) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel, iar potrivit art.122 alin.(1) din Codul de procedură civilă, circumstanțele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probațiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante.

Respectiv, Colegiul civil consideră întemeiată încheierea Curții de Apel Chișinău din 10 noiembrie 2022, prin care Cojuhari Iulian a fost scutit parțial de la plata taxei de stat, și i s-a comunicat despre necesitatea achitării taxei de stat în cuantumul de 9 375 lei.

În aceeași ordine de idei, instanța de recurs ține să precizeze că potrivit art.61 alin.(1) din Codul de procedură civilă, părțile sunt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

La caz, Colegiul civil reține că apelantul/recurent Cojuhari Iulian, nu a ținut cont nici de obligațiile sale procedurale și nici de indicațiile instanței de apel, fapt ce se demonstrează prin înaintarea repetată a cererii de scutire integrală de la plata taxei de stat, care de altfel, întemeiat a fost respinsă prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 29 noiembrie 2022, acordându-i-se apelantului un termen suplimentar de 5 zile, din momentul recepționării încheierii, pentru înlăturarea neajunsurilor statuate.

Încheierea respectivă a fost expediată la 30 noiembrie 2022, la adresa electronică, confirmată de apelant, verejanu@yahoo.com.

În context, este de remarcat faptul că trimiterile electronice prin intermediul tehnicii de calcul și rețelei Internet se efectuează imediat. Prin urmare, în speță, termenul acordat pentru înlăturarea neajunsurilor a început să curgă la 01 decembrie 2022, ziua imediat următoare zilei în care Cojuhari Iulian a recepționat încheierea din 29 noiembrie 2022.

Respectiv, Cojuhari Iulian trebuia să țină cont de prevederile art.56 alin.(3) din Codul de procedură civilă, să se folosească cu bună-credință de drepturile și obligațiile sale procedurale și să se conformeze indicațiilor încheierii Curții de Apel Chișinău din 29

noiembrie 2022, în termenul stabilit de legislație, adică să prezinte dovada achitării taxei de stat până la 05 decembrie 2022.

Contrar celor menționate, apelantul/recurent nu a dat dovadă de promptitudine și nu a prezentat dovada achitării taxei de stat în termenul stabilit de instanță, ceea ce demonstrează o neglijență a obligațiilor sale procedurale.

De asemenea, instanța de recurs remarcă obligațiunea apelantului, în baza art.365 din Codul de procedură civilă, de a respecta cerințele impuse de lege pentru conținutul cererii de apel, până la soluționarea chestiunii privind primirea pe rol a cererii de apel, și anume de a prezenta dovada achitării taxei de stat, sarcină procedurală care însă nu a fost realizată.

Prin urmare, constatând neînlăturarea neajunsurilor indicate în încheierile de a nu da curs cererii de apel, instanța de recurs consideră întemeiată concluzia instanței de apel, privind restituirea cererii de apel, deoarece, în conformitate cu prevederile art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1).

Instanța de recurs consideră irelevante argumentele recurentului, cu referire la faptul că instanța de apel nu a ținut cont de imposibilitatea apelantului de a achita taxa de stat, deoarece, ținând cont de drepturile lui Cojuhari Iulian, dar și de obligațiile lui procedurale, prin încheierea din 10 noiembrie 2022, Curtea de Apel Chișinău s-a expus explicit asupra scutirii apelantului de la plata taxei de stat în cuantumul de 50%, iar alte probe și circumstanțe care ar putea fi luate în considerație la soluționarea chestiunii scutirii de la plata taxei de stat, nu au fost constatate.

În context, instanța de recurs nu poate reține argumentele recurentului cu referire la îngrădirea accesului liber la justiție, deoarece, de rând cu stabilirea anumitor drepturi procedurale participanților la proces, legislația procedurală instituie și obligația părților de a se folosi cu bună-credință de drepturile lor procedurale, în scopul contracarării oricăror abuzuri de drepturi, la caz, solicitarea scutirii integrale de la plata taxei de stat.

Mai mult ca atât, Colegiul civil menționează că potrivit jurisprudenței CEDO, părților pe dosar le revine obligația de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție, însă, totodată, în conformitate cu principiile generale unanim recunoscute și normele dreptului internațional, la fixarea termenului limită de înlăturare a neajunsurilor, precum și a celui de prezentare a părților în ședința de judecată, instanța de judecată urmează să țină cont de proporționalitatea raporturilor juridice legate de disponibilitatea părților și rolul judecătorului în procesul civil. Importanța acestui fapt este determinată de echilibrul care trebuie menținut între puterea pe care o deține partea și cea cu care este investită instanța prin lege, în scopul de a exclude orice aparență, iar aplicarea dispozițiilor legale să fie în așa fel, încât să evite aplicarea sancțiunilor procedurale, acolo unde este posibil.

La caz, a fost afectat principiul disponibilității părții de a se folosi cu bună-credință de drepturile procedurale stabilite la art. 61 din Codul de procedură civilă, în condițiile în care pe parcursul perioadei ce s-a scurs din data depunerii cererii de apel nemotivate de la 06 iulie 2022, apelantul nu a ținut cont de obligațiile ce-i revin în cadrul procesului de judecată, deși cunoștea și fără intervenția instanței de apel despre obligația de a întreprinde toate măsurile necesare procedurale, de a proteja drepturile sale de acces la instanță și de a îndeplini cerințele legale referitoare declarării apelului.

Astfel, nerealizarea de către apelant a obligației pozitive procedurale, de a achita taxa de stat stabilită de către instanța de apel după scutirea lui în proporție de 50%, denotă întrunirea în speță a temeiurilor legale pentru restituirea cererii de apel.

Colegiul mai relevă că, potrivit dispozițiilor art. 10 alin. (1)-(3) din Codul de procedură civilă, sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural. Efectuarea necorespunzătoare a actelor de procedură va fi invocată, în fiecare caz de comitere a încălcării legii, de către judecător sau de participantul care are interes să o invoce. Sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

Articolul 6 par. (1) al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, garantează fiecăruia dreptul de a se adresa unui tribunal pentru ca ultimul să se pronunțe asupra drepturilor și obligațiilor sale civile. În acest sens, este de menționat că limitarea accesului la o curte sau la un tribunal nu se conciliază cu art. 6 par. (1) al Convenției decât în cazul în care acestea urmăresc un scop legitim și există un raport de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul vizat.

Din această perspectivă, Colegiul civil concluzionează că, recursul declarat de Cojuhari Iulian împotriva încheierilor Curții de Apel Chișinău din 20 septembrie 2022, 10 noiembrie 2022, 29 noiembrie 2022 și 22 decembrie 2022, este neîntemeiat, iar actele de discreție al instanței de apel urmează a fi menținute.

În temeiul art. 427 lit. a), art. 428 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Cojuhari Iulian.

Se mențin încheierile Curții de Apel Chișinău din 20 septembrie 2022, 10 noiembrie 2022, 29 noiembrie 2022 și 22 decembrie 2022, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Raciula Valeriu către Cojuhari Iulian cu privire la încasarea datoriei, a dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Maria Ghervas